Vårdens kunskapsstyrningsnämnd
Kristdemokraterna
Moderaterna
Centerpartiet
Liberalerna
Miljöpartiet

FÖRSLAG TILL BESLUT VKN 2019-0066

Vårdens kunskapsstyrningsnämnds Yttrande över utredningen Tydligare ansvar och regler för läkemedel SOU 2018:89

Förslag till beslut

beslutar

att som yttrande över utredningen Tydligare ansvar och regler för läkemedel (SOU 2018:89) överlämna dels Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, dels anföra nedanstående.

att omedelbart justera beslutet.

Vi ser positivt på att den första översynen sen 1998 av finansieringsansvaret av förmånsläkemedel görs. Det övergripande målet med översynen som är ökad nationell jämlikhet avseende tillgången till nya läkemedel är viktig och nödvändig. För att nå dit delar vi yttrandets bild av att införandeprocessen av nya läkemedel måste göras hälsoekonomiskt mer effektiv.

Några saker vill vi speciellt peka på utöver förvaltningens yttrande. När det gäller det generaliserade statsbidraget menar vi att konsekvenserna, hälsoekonomiskt och ur ett patientperspektiv, med att vitt skilda behov inom vårdsektorn nu ska täckas av samma pott pengar, inte tillräckligt beskrivs i utredningen. Det kräver en tydligare delegeringsordning och styrning.

Förslaget om ett landstingsgemensamt Läkemedelsråd som ersätter NT-rådet har som syfte att göra införandeprocessen hälsoekonomiskt mer effektiv. Vi anser att regionen bör avstyrka utredningens förslag om inrättande av en ny myndighet, läkemedelsrådet, då de negativa effekterna sannolikt överväger eventuella vinster med förslaget. Utredaren framhåller en rad problem med sitt förslag och det är svårt att se att fördelar överväger nackdelarna i en sådan konstruktion sett ur regionens och patienternas synvinkel. Det är mycket olyckligt att bryta ut hanteringen av läkemedel, en av många insatser i sjukvården, ur den samlade, nationella kunskapsstyrningsorganisationen, dessutom i ett skede när man bygger upp en liknande hantering av medicintekniska produkter som är tänkt att organisatoriskt och principiellt integreras med hanteringen av läkemedel.

Vidare behöver de juridiska konsekvenserna av förslaget för regionens del belysas tydligare. Utredaren framhåller att det vore olämpligt om rådets rekommendationsbeslut gick att överklaga samtidigt som man ser risken som liten baserat på en icke-prejudicerande dom rörande Socialstyrelsens riktlinjer. Det är långt ifrån säkert att en domstol skulle bedöma läkemedelsrådets mycket mer specifika rekommendationer på samma sätt som man tidigare bedömt Socialstyrelsens mer övergripande, icke produktspecifika riktlinjer.

Vi delar också utredningens förslag om att låta läkemedelsföretag nominera nya läkemedel. Vi menar att det vitaliserar branschen och tillför ny kompetens. Konsekvensen när det gäller arbetsbördan och eventuell fördröjning av införandet av nya läkemedel måste dock tas i beaktande och åtgärder för att så inte ska ske måste göras.

Vi menar också att en internationell utblick gällande konsekvenserna av ett införande av systemet med s.k konkurrensneutral prissättning med hemliga priser som beskrivs i utredningen måste göras. Vi förordar transparens och verkliga offentliga listpriser. Utredningen säger att det nuvarande prisavtalet saknar lagstöd och föreslår därför att det införs i den föreslagna nya läkemedelsförmånslagen.

Att genom föreslagna lagförändringar permanenta ett icketransparent förfarande är kortsiktigt. Utredningen menar att prisavtal med hemliga priser, är nödvändigt för att få snabb tillgång till nya dyra läkemedel. Utredningen pekar på att Transparency-direktivet inom EU, är gammal lagstiftning, tillämpas pragmatiskt i andra länder, och att man i USA 2013 ansåg sig kunna acceptera en ”reasonable transparency”. Dessa belägg som stöd för hemliga prisavtal är dock inte i överensstämmelse med nuläget.

Politiker och organisationer runt om i världen agerar 2019 för att komma bort från hemliga priser. Det finns flera exempel bl.a från USA, Belgien, Spanien och Italien.